§ 208
Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

Kunnanhallitus 04.11.2025 § 208

143/02.02.00/2025

Talousarviosta ja suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

"Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi".

Talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa ja turvata kunnan tehtävien hoitaminen. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Kunnanhallitus on antanut vuoden 2026 talousarvion laatimisohjeet kokouksessa 17.6.2025 / 122 §. Ohjeiden mukaan vuoden 2026 talousarvioesitys laaditaan siitä lähtökohdasta, että kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien nykyinen palvelutaso pystytään säilyttämään. Uusia menokehitystä lisääviä toimintoja ei voida käynnistää muutoin kuin pakottavista syistä. Laadintaohjeisiin sisältyi lautakuntia sitova talousarviokehys, jossa vuoden 2026 toimintakatetavoitteeksi asetettiin 6 387 000 euroa. Kehyksen perusteella vuoden 2026 talousarvion arvioitiin muodostuvan 400 000 euroa alijäämäiseksi.

Lautakuntien on tullut antaa oman toimialueensa talousarvioehdotukset 26.9.2025 mennessä. Lautakuntien esitysten perusteella vuoden 2026 talousarvion toimintajäämä on noin 6 455 000 euroa, joten kunnanhallituksen asettama toimintakatekehys ylittyi noin 68 0000 eurolla.

Lautakuntavaiheen jälkeen talousarvio on 487 000 euroa alijäämäinen. Kunnanjohtajan alustavaan tasapainotusesitykseen on toimialajohtajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta sisällytetty tulonlisäyksiä ja sopeutustoimia, joiden yhteisvaikutus toimintakatteeseen on 45 000 euroa. Valtionosuustuloa on tarkistettu uusimpien laskelmien pohjalta 40 000 ylöspäin. Kiinteistöveroprosentteihin esitettävät korotukset parantavat talouden tasapainoa arviolta 20 000 euroa.

Esitetyillä toimilla vuoden 2026 talousarvio muodostuisi noin 382 000 euroa alijäämäiseksi eli hieman laadintaohjeiden mukaista tavoitetta paremmaksi. Talouden tasapainon parantaminen riittävässä määrin suunnitelmakaudella 2026-2028 edellyttää merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia. Talouden tasapainotustyöryhmän esitys suunnitelmavuosille 2027-2028 kohdentuvista tasapainotustoimista on tarkoitus käsitellä kunnanhallituksessa keväällä 2026 ennen vuoden 2027 talousarviovalmisteluiden käynnistämistä.

Esityslistan oheismateriaalina on lautakuntien talousarvioesitysten ja edellä esitettyjen alustavien tarkistusten talouden sopeutustoimien perusteella muodostuva tuloslaskelmaennuste vuodelle 2026.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä **kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**

Päätösehdotus **Kunnanhallitus:**

- aloittaa vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026 - 2028 taloussuunnitelman käsittelyn
- sekä käy evästyskeskustelun talousarvion jatkovalmistelusta ja talouden tasapainotustoimenpiteistä

Päätös **Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Täytäntöönpano